

ПРИРОДНИЧА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ МОНІТОРИНГУ ЯКІСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

В Законі України «Про вищу освіту» одним із пріоритетних напрямів окреслено підготовку конкурентоспроможних фахівців на ринку праці. Наскрізним у процесі підготовки майбутнього педагога у ЗВО є компетентнісний підхід. Саме сформовані компетентності є тими показниками, що уможлиблюють визначити готовність випускника до самостійного життя, його подальшого розвитку, активної суспільної позиції тощо.

Проблема взаємовідносин людини та природи має сьогодні глобальні масштаби та потребує від людства глибоких соціально-економічних змін, передбачаючих відмову від споживацького ставлення до ресурсів, переосмислення існуючих поглядів на природу, перебудову системи цінностей. Як показує практика, нині важко переоцінити необхідність виховання майбутніх педагогів, здатних позитивно та природничо грамотно взаємодіяти з природою, керуючись розумним та гуманним ставленням до неї. Дуже важливо сформувати у майбутніх фахівців природничу компетентність.

Різним аспектам природничої підготовки фахівців у закладах вищої освіти присвячено дослідження А. Антонця, Н. Васильєвої, Н. Двудічанської, В. Єлісеєва, С. Касярум, Л. Моторної, С. Старостіної та ін. Водночас, нині у вітчизняній педагогіці проблема формування результатів природничої підготовки виходячи з методологічних установок компетентнісного підходу не одержала належного наукового осмислення. Питанням формування природничої компетентності присвячені окремі дослідження Н. Белоусова, Т. Гладюк, М. Головка, Г. Луценко та ін.

В працях науковців [3] знаходимо, що природничу компетентність фахівця є основою його продуктивних взаємовідношень, засобом досягнення мети та завдань професійної діяльності, способом самовдосконалення, самореалізації й подолання особистісних професійно-орієнтованих кризових ситуацій. Вона може бути визначена як природничу грамотність та досвід використання природничих знань для вирішення професійних і соціальних завдань упродовж усього життя з урахуванням динаміки розвитку природознавства.

До прикладу, Т. Гладюк розглядає природничу компетентність як складову професійної компетентності і характеризує її як інтегральну якість особистості, яка проявляється у здатності здійснювати діяльність, що базується на знаннях, уміннях, навичках, цінностях і досвіді, яких майбутні фахівці набули в процесі навчання природничим дисциплінам, особистісному ставленню до діяльності і предмету діяльності [1, с. 153]. Природничу компетентність, як зазначає М. Головка, є інтегрованою характеристикою особистості, яка забезпечує її готовність гармонійно будувати відносини з природою і соціумом, здійснювати майбутню професійну діяльність, що орієнтована на вирішення практичних проблем наукової і виробничої діяльності, основу яких складають явища та процеси природи [4]. Ми розглядаємо природничу компетентність майбутнього педагога як інтегровану характеристику якостей фахівця, що відображає рівень його фундаментальних

природничо-наукових знань, природничий світогляд, екологічно-доцільні ціннісні орієнтації, досвід пізнавальної та практичної діяльності достатніх для здійснення професійної діяльності в умовах сучасного ЗЗСО.

Як показує практика необхідним у забезпеченні якості педагогічної освіти є факт моніторингу підготовки майбутніх фахівців. Поділяємо думку науковців, які розглядають моніторинг в освіті як систему збирання, оброблення, зберігання і поширення інформації про стан освіти, прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й основних тенденцій її розвитку та розроблення науково-обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення ефективності функціонування освітньої галузі [2].

Об'єктами моніторингу педагогічної освіти є результати навчальної діяльності майбутніх фахівців та їхні характеристики, тобто компетентності. В контексті нашого дослідження природнича компетентність, що є частиною професійної освіти вчителя, забезпечує ефективність його педагогічної діяльності та є одним з об'єктів моніторингу.

Цінним для нашого дослідження є досвід зарубіжних країн, зокрема Норвегії, головним принципом моніторингу якості освітніх послуг якої є мінімальна контрольованість та рух до управління через відкритість. У педагогів є свої принципи, що ґрунтуються на створенні середовища, в якому здобувачам освіти комфортно і хочеться вчитися. А яким чином його створювати – особиста справа педагога. Він має достатнього свободи, щоб обирати, як проводити ті чи інші уроки: на вулиці, у класі чи деінде. Але найголовніше, що є у норвезьких закладах освіти – це довіра. Такий перехід Директорату з питань освіти та підвищення кваліфікації від органу зовнішнього контролю до органу, який радить та підтримує розвиток навчальних закладів, був натхненним прикладом для інших європейських країн. Вважаємо доречним впровадження зарубіжного досвіду і у систему моніторингу освіти України.

Список використаних джерел

1. Гладюк Т.В. Природничо-наукова компетентність майбутніх вчителів початкових класів /Т.В. Гладюк // Професійні компетенції та компетентності вчителя (Матеріали регіонального науковопрактичного семінару). — Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. — С. 152-156
2. Енциклопедія освіти / [Академія педагогічних наук України ; головний ред. В.Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. — К. : «К.І.С.», 2004. — 112 с.
4. Луценко Г.В. Методичні аспекти формування природничо-наукової компетентності у студентів /Г.В.Луценко// Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. — Випуск 98. — Серія : педагогічні науки. — 2011. — С. 92-95. — Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nz_p/2011_98/statti/25.pdf.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>